

Innlandet fylkeskommune
Postboks 4404 Bedriftssenteret
2325 HAMAR

Deres ref

Vår ref
24/7423-

Dato
17. januar 2025

Lovlighetskontroll av vedtak om skolestruktur for videregående opplæring i Innlandet fylkeskommune

Innledning

Saken gjelder lovlighetskontroll etter kommuneloven § 27-1 første ledd. Innlandet fylkeskommune har oversendt departementet krav om lovlighetskontroll av fylkestingets vedtak 23. oktober 2023 i sak 66/2024 om skolestruktur for skoleåret 2025/2026. Mindretallets krav om lovlighetskontroll var rettidig framsatt.

Departementet har kommet til at Innlandet fylkeskommunes vedtak har et lovlig innhold.

Sakens bakgrunn

Fylkestinget Innlandet fattet 23. oktober 2024 vedtak i sak 66/2024 om skolestruktur for skoleåret 2025/2026. Vedtaket innebærer bl.a. at flere skoler og tilbud skal legges ned.

Et mindretall av fylkestingets representanter fremmet krav om lovlighetskontroll samme dag. Det ble anført i lovlighetsklagen at fylkestingets vedtak i sak 66/2024 ikke er godt nok opplyst verken opp mot økonomiske og samfunnsmessige konsekvenser eller opp mot vurderingene av barnets beste. I lovlighetsklagen er det anført at vedtaket er i strid med følgende regler:

- kommuneloven § 13-1 tredje ledd
- Grunnloven § 104 andre ledd
- opplæringsloven §§ 10-1 og 10-2, og at det i tillegg er relevant å se hen til opplæringsloven §§ 5-2, 9-1, 9-3, 10-9 og 14-4
- likestillings- og diskrimineringsloven §§ 1, 6 og 7
- folkehelsesloven § 20
- forvaltningsloven § 11

- plan- og bygningslovens bestemmelser om fylkeskommunens samfunnsutviklerrolle og ansvar for å mobilisere og koordinere, og ev. andre forhold departementet skulle vurdere som relevante

Fylkestinget behandlet kravet i ekstraordinært møte 29. november 2024. Fylkestinget fattet følgende vedtak i sak 91/2024:

Fylkestinget opprettholder vedtak om ny skole- og tilbudsstruktur i sak 66/2024, fattet av fylkestinget i Innlandet den 23. oktober 2024. Iverksetting av vedtaket gis ikke oppsettende virkning. Anmodningen om lovlighetskontroll oversendes til Kunnskapsdepartementet, jf. Kommuneloven § 27-1.

I brev 18. desember 2024 besluttet departementet å ikke gi vedtaket oppsettende virkning i påvente av at lovlighetskontrollen blir gjennomført.

Sakens dokumenter

Departementet har behandlet lovlighetsklagen på grunnlag av dokumentene i oversendelsen fra Innlandet fylkeskommune, med hovedvekt på følgende dokumenter:

- Medvirkningskonferanser vinter/vår 2023 – Oppsummeringsrapport fra Norconsult
- Medvirkningskonferanser for ungdom – Oppsummeringsrapport
- Notat av 4. september 2024: «Skolestrukturutredningen – informasjon og involvering i prosessen»
- Saksprotokoll Innlandet ungdomsråd 5. oktober 2024
- Protokoll Lærlingråd 9. oktober 2024
- Saksprotokoll Innlandet fylkesråd for personer med funksjonsnedsettelse 10. oktober 2024
- Notat til fylkestinget 22. oktober 2024 om vurderinger rundt barnets beste
- Presentasjon for fylkestinget 22. oktober 2024 – Vurdering av Barnets beste
- Protokoll fra fylkestinget, 23. oktober 2024, sak 66/2024
- Krav om lovlighetskontroll fra syv politiske parti
- Vedlegg 1 til krav om lovlighetskontroll (gjennomgang av saken, prosess og vedtak)
- Vedlegg 2 til krav om lovlighetskontroll (barns medvirkning)

Sakens rettslige side

Om lovlighetskontroll

Tre eller flere medlemmer av kommunestyret eller fylkestinget kan sammen kreve at departementet kontrollerer om et vedtak er lovlig. jf. kommuneloven § 27-1 første ledd. Kravet skal settes fram for det organet som traff vedtaket. Hvis organet opprettholder vedtaket, skal saken sendes til departementet. De enkelte departementene er gitt fullmakt til å føre lovlighetskontroll med fylkeskommunale vedtak som er truffet i medhold av de lovene som vedkommende departement til enhver tid forvalter, jf. deleg. av myndighet etter kommuneloven, inndelingslova og forvaltningsloven IX andre ledd.

Departementet kan etter kommuneloven § 27-2 første ledd bokstav a lovlighetskontrollere «endelige vedtak som er truffet av et folkevalgt organ». Ved lovlighetskontroll skal departementet ta stilling til vedtakets lovlighet, jf. kommuneloven § 27-3 første ledd. Det innebærer at det skal kontrolleres om vedtaket er innholdsmessig lovlig (materielt korrekt), om vedtaket er truffet av noen som har myndighet til å treffe slik avgjørelse (som har personell kompetanse), og om vedtaket har blitt til på lovlig måte (om de aktuelle prosessuelle reglene er fulgt). Alle de tre elementene skal prøves, jf. ordlyden «skal ... ta stilling til». Det følger av ordlyden at det er tale om en prøving av lovlighet, ikke en prøving av vedtakets hensiktsmessighet. I lovens forarbeider, Prop. 46 L (2017–2018) kapittel 27, er det presisert at en lovlighetskontroll ikke kan prøve fylkeskommunens avveininger som ligger innenfor det frie skjønnet, utover en prøving av om det foreligger myndighetsmisbruk. Etter § 27-3 andre ledd første punktum kan lovlighetskontrollen begrenses til de anførselene som er tatt opp i saken.

I prøvingen av om vedtaket er materielt korrekt, kan departementet kontrollere om vedtaket har nødvendig hjemmel og om vedtaket er i strid med lov eller forskrifter fastsatt med hjemmel i lov. Departementet kan også prøve om kommunen eller fylkeskommunen har lagt til grunn riktig faktum, og den generelle lovtolkningen.

Kontrollen av om vedtaket har blitt til på lovlig måte innebærer en prøving av hvorvidt saksbehandlingsreglene som gjelder for å treffe det aktuelle vedtaket, er fulgt. Dette gjelder både generelle saksbehandlingsregler i kommuneloven og forvaltningsloven og saksbehandlingsregler gitt i spesiallovgivningen. Kontrollen vil også kunne omfatte ulovfestede saksbehandlingsregler og saksbehandlingsregler gitt i forskrift.

Det følger av kommuneloven § 27-3 fjerde ledd at departementet skal oppheve vedtaket hvis det er gjort feil som gjør det ugyldig. Departementet har ikke myndighet til å treffe nytt vedtak. Det følger av forarbeidene til kommuneloven, Prop. 46 L (2017–2018), jf. Ot.prp. nr. 42 (1991-1992), at klagerreglene i forvaltningsloven kapittel 6 ikke gjelder. Det betyr at departementets avgjørelse i en sak om lovlighetskontroll, ikke kan påklages.

Om fylkeskommunens ansvar for videregående opplæring

Opplæringslova § 28-2 slår fast at fylkeskommunen er juridisk og økonomisk ansvarlig for videregående opplæring til de som bor i fylket. Bestemmelsen må ses i sammenheng med kommunelova § 5-3 som slår fast at fylkestinget er øverste ansvarlig i fylkeskommunen.

Det følger av opplæringslova § 5-3, jf. § 28-2 at fylkeskommunen har ansvaret for å planlegge og utbygge (dimensjonere) det videregående opplæringstilbudet i fylket. Det kommer frem av bestemmelsen at fylkeskommunen i dimensjoneringsarbeidet skal legge stor vekt på samfunnets behov for kompetanse. At fylkeskommunen skal legge stor vekt på hvilken kompetanse samfunnet trenger, er ikke til hinder for at fylkeskommunen også vektlegger andre hensyn, jf. Prop. 57 L (2022–2023) kapittel 69 merknaden til § 5-3.

Hverken opplæringsloven eller annet regelverk har innholdsmessige regler for endring av skolestruktur, det vil si regler for når det er lovlig eller ulovlig å legge ned eller opprette en skole eller konkrete opplæringstilbud. Avgjørelser knyttet til skolestruktur ligger i kjerneområdet av den kommunale handlefriheten. Opplæringsloven § 5-3 om dimensjonering oppgir noen rammer, men overlater beslutningen til fylkeskommunens skjønn.

En avgjørelse om skolestruktur må bygge på fylkestingets økonomiske, politiske og samfunnsmessige prioriteringer. Hvordan skolestrukturen i et fylke skal være, faller inn under fylkeskommunens frie skjønn. Denne vurderingen kan departementet ikke overprøve.

Departementets vurdering

Overordnet om lovlighetskontrollen og departementets kompetanse

Ved lovlighetskontroll etter kommuneloven skal kravet være fremsatt av minst tre medlemmer av kommunestyret eller fylkestinget, og kravet må være fremsatt innen tre uker fra det aktuelle vedtaket ble truffet, jf. § 27-1 første ledd. Kravet om lovlighetskontroll i denne saken oppfyller disse vilkårene.

Hvis organet opprettholder vedtaket, skal krav som knytter seg til fylkeskommunale vedtak, oversendes det departementet som forvalter den loven som vedtaket er truffet i medhold av. Ved lovlighetskontroll med vedtak etter opplæringsloven, vil Kunnskapsdepartementet derfor være rett fagdepartement. Departementet legger til grunn at fylkestingets vedtak 23. oktober 2024 i sak 66/2024 om skolestruktur er fattet med hjemmel i opplæringslova § 5-3, jf. § 28-2, og at Kunnskapsdepartementet er rett departement for behandling av lovlighetskontrollen. Videre legger departementet til grunn at vedtaket om skolestruktur regnes som et «endelig vedtak», jf. kommuneloven § 27-2 første ledd bokstav a. Vedtaket om skolestruktur er altså et vedtak som Kunnskapsdepartementet kan foreta en lovlighetskontroll av.

Ved en lovlighetskontroll skal departementet ta stilling til om vedtaket

- a) har et lovlig innhold
- b) er truffet av noen som har myndighet til å treffe et slikt vedtak, og
- c) har blitt til på lovlig måte.

Det er ikke tvilsomt at fylkeskommunen ved fylkestinget har myndighet til å fatte vedtak om skolestruktur for den videregående opplæringen, jf. opplæringsloven §§ 28-2 og 5-3. Spørsmålet for departementet er om vedtaket har blitt til på lovlig måte og om det har et lovlig innhold.

I lovlighetsklagen er det anført at vedtaket er i strid med følgende regler:

- kommuneloven § 13-1 tredje ledd om kommunedirektørens utredningsplikt
- Grunnloven § 104 andre ledd
- opplæringsloven §§ 10-1, 10-2 (elevens beste og rett til medvirkning), og i tillegg at det er relevant å se hen til opplæringsloven §§ 5-2, 9-1, 9-3, 10-9 og 14-4
- likestillings- og diskrimineringsloven §§ 1, 6 og 7

- folkehelsesloven § 20
- forvaltningsloven § 11 (veiledningsplikt)
- plan- og bygningslovens bestemmelser om fylkeskommunens samfunnsutviklerrolle og ansvar for å mobilisere og koordinere + ev. andre forhold departementet skulle vurdere som relevante

Departementet vil påpeke at kravet om lovlighetskontroll er utformet med en bred og generell tilnærming, og kravet indikerer ikke at det er feil ved hjemmelsgrunnlaget for vedtaket. Det er heller ikke redegjort nærmere for hvordan det aktuelle vedtaket bryter med de nevnte bestemmelsene, og flere av påstandene er svært generelle.

Kjernen i kravet om lovlighetskontroll er anførselen om at saken ikke er tilstrekkelig utredet i saksforberedelsen. Av de opplistede bestemmelsene er det etter departementets vurdering i hovedsak Grunnloven § 104 og opplæringsloven §§ 10-1 og 10-2 som kan sies å være av relevant prosessuell karakter. Departementet vil derfor i hovedsak konsentrere seg om disse bestemmelsene og spørsmålet om kravet om å vurdere barnets beste er oppfylt, men vil også vurdere om vedtaket som sådan har et lovlig innhold.

Har vedtaket blitt til på riktig måte?

Om kommuneloven § 13-1

Lovlighetsklagen anfører at det er mangler ved kommunedirektørens forberedelse av saken. Departementet viser til at det som hovedregel bare er endelige vedtak som kan lovlighetskontrolleres, jf. kommuneloven § 27-2 første ledd. Det taler for at administrasjonens saksforberedelse ikke kan underlegges lovlighetskontroll. Departementet viser ellers til at det i kommuneloven § 13-1 om kommunedirektørens utredelsesansvar, er lagt til grunn at det i hovedsak er fylkestinget som må avgjøre om denne er oppfylt eller ikke:

«Hva som ligger i kravet til forsvarlig utredning utover presiseringen som foreslås tatt inn, må i det vesentlige være opp til det folkevalgte organet å vurdere. Departementet kan ikke gi retningslinjer eller andre føringer for en slik vurdering. Hva som er forsvarlig vil blant annet kunne avhenge av sakens karakter, kompleksitet, tid til rådighet for utredningen og så videre. Dette betyr at hvis det folkevalgte organet faktisk realitetsbehandler en sak, må det implisitt legges til grunn at organet vurderte det slik at saken var forsvarlig utredet.»¹

Etter dette legger Kunnskapsdepartementet til grunn at kommunedirektørens forberedelse av saken ikke har betydning for vurderingen av lovligheten av vedtaket.

Om krav til barnekonsekvensvurderinger

Det følger av forvaltningsloven § 37 første ledd at forvaltningen i saker som gjelder rettigheter og plikter til en eller flere bestemte personer, skal påse at saken er så godt opplyst som mulig før vedtaket treffes. Med utgangspunkt i anførselen om mangler ved saksforberedelsen vil departementet vurdere om barnets beste og konsekvenser for barn er tilstrekkelig opplyst. Denne vurderingen vil bli gjort med utgangspunkt i de relevante prosessuelle bestemmelsene om barnets beste.

¹ Prop. 46 L (2017-2018) kapittel 9.4.4

Barnets beste skal være et grunnleggende hensyn ved alle avgjørelser som gjelder barn. Dette slås fast i Grunnloven § 104 andre ledd og barnekonvensjonen art. 3 nr. 1. Høyesterett har sagt at hensynet til barnets beste ikke er det eneste eller avgjørende hensynet, men at det skal tillegges stor vekt og være et utgangspunkt for vurderingen i saker som omhandler barn:

«Artikkel 3 nr. 1 er også en prosedyrebestemmelse, i den forstand at avgjørelser som gjelder barn, både må vise at barnets interesser er identifisert, og hvordan de er veiet mot andre hensyn. I avsnitt 36-40 utdyper Barnekomiteen selve normen. Det fremgår at hensynet til barnet ikke er det eneste, og heller ikke alltid det avgjørende, jf. her også plenumsdommen i Rt. 2012 s. 1985 avsnitt 134-136. Men komiteen understreker at ved avveiningen mot andre interesser skal hensynet til barnets beste ha stor vekt – det er ikke bare ett av flere momenter i en helhetsvurdering: Barnets interesser skal danne utgangspunktet, løftes spesielt frem og stå i forgrunnen.»²

Opplæringslova § 10-1 sier at elevens beste skal være et grunnleggende hensyn. Det fremgår av forarbeidene at bestemmelsen må ses i sammenheng med og tolkes i samsvar med Grunnloven § 104 og barnekonvensjonen artikkel 3 nr. 1.

Kravet om at elevens beste skal være et grunnleggende hensyn, omfatter alle handlinger og avgjørelser som angår elever, ikke bare enkeltvedtak. Det framgår av forarbeidene til bestemmelsen at det i saker som blir avgjort gjennom enkeltvedtak, skal vedtaket vise hvordan hensynet til elevens beste har blitt vurdert.³ Det er ikke oppstilt konkrete krav til vurderingene av det beste for eleven i saker som ikke avgjøres som enkeltvedtak, verken i regelverket, forarbeider eller relevant praksis. Departementet legger til grunn at kravet om å ta hensyn til barnets beste, ikke kan forstås slik at hensynet til hvert enkelt barn som blir berørt av en endring i skolestrukturen må vurderes individuelt. For å sikre at beslutningsgrunnlaget er godt nok i saker som berører barn mer generelt, bør det ifølge Barneombudet foretas en «barnerettighetsvurdering».⁴ Dette vil sikre at konsekvensene for barn er kartlagt og at barnets beste er vurdert.

Barneombudets anbefaling for barnerettighetsvurderinger viser til at man bør:⁵

- identifisere hvilke barnerettigheter som påvirkes og på hvilken måte
- innhente kunnskap om hvordan barns rettigheter påvirkes
- analysere konsekvensene de ulike alternativene vil ha for barn, inkl. vurdere om det er tiltak som kan fjerne eller dempe ev. negative konsekvenser for barn eller ulike grupper av barn
- vurdere barnets beste, og komme med forslag som reduserer negative konsekvenser dersom beslutningen ikke samsvarer med barnets beste

² Rt. 2015 s.93 avsnitt 65

³ Prop. 57 L (2022–2023) kapittel 69 merknaden til § 10-1

⁴ Se Barneombudet *Hvordan vurdere barnets beste i saker som berører barn generelt?*

[Barnerettighetsvurderinger steg for steg – Barneombudet](#)

⁵ [Barnerettighetsvurderinger steg for steg – Barneombudet](#)

Det følger av opplæringslova § 10-2 at elevene har rett til å medvirke i alt som gjelder dem selv etter loven. Barns rett til medvirkning følger også av bl.a. Grunnloven § 104 og barnekonvensjonen artikkel 12. Etter artikkel 12 nr. 2 gjelder retten til å bli hørt «enten direkte eller gjennom en representant eller et egnet organ».

Når det gjelder elevenes rett til å medvirke, framkommer det av sakens dokumenter at det har blitt lagt opp til medvirkning på flere ulike måter. Ungdomsråd i kommunene og Ungdommens fylkesting ble invitert til fire medvirkningskonferanser vinteren 2023, det ble gjennomført gruppearbeid rundt skolestruktur i Ungdommens fylkesting mars 2023. Videre ble det avholdt fire egne medvirkningskonferanser kun for ungdom høsten 2023 der alle de 23 videregående skolene i fylket var representert. I forbindelse med den åpne høringen av forslaget til ny skolestruktur ble det også gjennomført orienteringsmøter for ungdom der Innlandet ungdomsråd, elevråd ved videregående skoler og ungdomsråd i kommunene var invitert.

Departementet har merket seg at det i kravet om lovlighetskontroll er rettet kritikk mot flere av medvirkningsprosessene. Blant annet at elevene ikke har blitt stilt spørsmål om hvordan de ville sett på det om deres skole skulle bli lagt ned og at de ulike rådene ikke representerer elever flest. Til dette bemerker departementet at forslag til ny skolestruktur har vært på åpen høring. Spørsmålene som ble drøftet på konferansene var blant annet om viktigheten av nærhet til skolen, store vs. små skoler og nærhet vs. faglige valgmuligheter. Departementet legger til grunn at dette kombinert med høringen har gitt ungdom mulighet for reell medvirkning. Videre legger departementet til grunn at ungdomsråd, fylkesråd, elevråd osv. må anses for å representere ungdom og elever. Etter dette er departementets vurdering at lovfestede krav til medvirkning ikke er brutt.

I kravet om lovlighetskontroll er det anført at hensynet til barnets beste ikke er vurdert på en tilstrekkelig god måte. Det framgår av sakens dokumenter at en redegjørelse for vurderinger av barnets beste var en del av saksfremlegget for fylkestinget i sak 66/2024. I presentasjonen for fylkestinget 22. oktober 2024 om vurdering av barnets beste er det både oppsummert hvordan barn og unge har fått medvirke i saken, og oppsummert hvilke vurderinger som er gjort av barnets beste.

Presentasjonen viser også til at avstand til nærmeste skole er kartlagt for de skolene/skolestedene som foreslås avviklet og at selv om mange vil få lengre reisevei vil flertallet av elevene ha en avstand til nærmeste skole som vurderes som akseptabel. Det er også lagt til grunn at elever med rett til individuelt tilrettelagt opplæring vil få innfridd sine rettigheter uavhengig av skolestruktur. Etter departementets vurdering innebærer dette at det ikke er identifisert at barnerettigheter, som for eksempel retten til utdanning, påvirkes av forslaget til ny skolestruktur. Departementet legger til grunn at fylkeskommunens forarbeid harmonerer med de to første stegene i Barneombudets anbefaling for barnerettighetsvurderinger.

I presentasjonen og redegjørelsen for barnets beste er det identifisert hvilke negative konsekvenser endringen i skolestruktur kan få for ungdom i fylket, som lengre reisevei og økt andel hybelboere. Samtidig er det vist til vedtatte og foreslåtte avbøtende tiltak, som tettere oppfølging av hybelboere, fylkeskommunalt borteboerstipend og gratis periodebillett på buss. Det er også vist til positive konsekvenser som er vurdert å være til barnets beste, som muligheten til å kunne sikre likeverdige opplæringstilbud med god kvalitet, sikre bredde i utdanningstilbudet og å sikre et stabilt og forutsigbart tilbud. Det blir gjort en oppsummerende vurdering der det blir landet på at det totalt sett vil være det beste for elevene i Innlandet som helhet å gå for en ny skolestruktur slik som foreslått.

For departementet fremstår det som at barnets beste har blitt vurdert på en måte som harmonerer med de to siste stegene i Barneombudets anbefaling for barnerettighetsvurderinger. Etter departementets vurdering kan det ikke ha avgjørende betydning at presentasjonen og redegjørelsen for barnets beste kom kort tid før ny skolestruktur ble vedtatt. Det er ikke oppstilt krav om når i prosessen slike vurderingen skal foretas.

Har vedtaket et lovlig innhold?

Om forvaltningsloven

Departementet kan ikke se at det har blitt redegjort nærmere for hvordan fylkestingets vedtak om skolestruktur bryter med veiledningsplikten etter forvaltningsloven § 11. Departementet legger til grunn at fylkeskommunens alminnelige veiledningsplikt ikke har relevans for fastsettelsen av skolestrukturen, og anser det ikke som relevant å gå nærmere inn på spørsmålet i forbindelse med lovlighetskontrollen.

Om likestillings- og diskrimineringsloven (Idl)

Når det gjelder anførsel om brudd på Idl, er det anført at «paragrafer knyttet til tilgjengelighet, indirekte diskriminering og tilrettelegging for elever med særlige behov og funksjonsnedsettelse, §§ 1, 6 og 7 må vurderes». Departementet kan ikke se at det er redegjort for mistanke om brudd på bestemmelser i Idl.

Departementet påpeker at Idl § 1-1 som angir lovens formål ikke har et selvstendig materielt innhold, og innebærer ingen direkte rettigheter eller plikter, verken for fylkeskommunen eller andre. Departementet kan ellers ikke se at fylkestingets vedtak om skolestruktur innebærer brudd på forbudet mot diskriminering eller forskjellsbehandling, jf. Idl §§ 6 og 7.

Departementet viser her til at vedtaket ikke omtaler at personer eller grupper skal bli satt i en dårligere stilling enn andre som følge av et diskrimineringsgrunnlag, som f.eks. etnisitet eller funksjonsnedsettelse. Departementet viser ellers til at lovlighetskontrollen skal være en avgrenset kontroll av om selve vedtaket er lovlig etter gjeldende rett. Lovlighetskontrollen skal ikke være en kontroll med avgjørelsens tilsiktede eller utilsiktede konsekvenser, se veileder H-2299 om lovlighetskontroll⁶ punkt 6.2.6.2.

⁶ Reglene i kommuneloven kapittel 27 er i hovedsak en videreføring av reglene om lovlighetskontroll i kommuneloven 1992 § 59. Daværende Kommunal- og regionaldepartementets veileder H-2299 om lovlighetskontroll, er relevant for flere av de tolkningsspørsmålene som lovlighetskontroll etter kommuneloven 2018 reiser.

Om folkehelseloven og plan- og bygningsloven (pbl)

I lovlighetsklagen er det anført at fylkeskommunen etter folkehelseloven har et ansvar for å fremme folkehelse og at fylkeskommunen skal være en pådriver for å samordne folkehelsearbeidet i fylket. Videre er det anført at fylkeskommunen etter pbl har en samfunnsutviklerrolle.

Etterlevelse av disse reglene er ikke en forutsetning for at et vedtak om skolestruktur er gyldig. Departementet kan heller ikke se at fylkeskommunens etterlevelse av disse oppgavene kan vurderes i en sak om skolestruktur. Slike generelle oppgaver kan ikke brytes eller oppfylles gjennom ett vedtak alene. Departementet kan derfor ikke se at det er behov for en nærmere vurdering av dette regelverket i tilknytning til lovlighetskontrollen i denne saken.

Om opplæringslova

I lovlighetsklagen er det anført at det, i tillegg til opplæringslova §§ 10-1 og 10-2, også er relevant å se hen til opplæringslova §§ 5-2, 9-1, 9-3, 10-9 og 14-4. Det er ikke nærmere redegjort for hvorfor det er relevant å se hen til disse reglene og det har ikke blitt utdypet at det er grunn til å tro at fylkestingets vedtak er i strid med disse reglene.

Opplæringslova § 5-2 omtaler de to «hovedløpene» innenfor videregående opplæring. Departementet kan ikke se at fylkestingets vedtak 66/2024 innebærer at fylkeskommunen planlegger å tilby opplæringsløp som er i strid med de fastsatte rammene, og kan derfor ikke se at vedtaket er i strid med opplæringslova § 5-2.

Opplæringslova §§ 9-1 og 9-3 gjelder henholdsvis rett til skyss og ansvar for å hjelpe til med å skaffe bosted til elever som ikke kan benytte seg av daglig skyss. Departementet kan ikke se at fylkestingets vedtak 66/2024 innebærer at fylkeskommunen ikke skal oppfylle rettigheter og plikter etter opplæringslova §§ 9-1 og 9-3, og vedtaket er derfor ikke i strid med disse bestemmelsene.

Opplæringslova § 10-9 slår fast at FUG er et selvstendig rådgivende organ for departementet i visse saker, og at departementet skal oppnevne medlemmer. Bestemmelsen har ingen relevans for lokale vedtak om skolestruktur.

Opplæringslova § 14-4 gjelder fjernundervisning og regulerer blant annet vilkår for å gjennomføre deler av opplæringen med fjernundervisning. Punkt 5 i fylkestingets vedtak 66/2024 omtaler alternative opplæringsmodeller og ambisjoner om å utvikle modeller der undervisningen kan skje via fjernskole i sammenheng med annen opplæring. Slik departementet leser denne delen av vedtaket, er det ikke tale om et endelig tilbud, men en omtale om ambisjoner om hvordan tilbudet skal utvikles, og det er derfor ikke relevant å vurdere om denne delen av vedtaket er i tråd med opplæringsloven § 14-4.

Oppsummert om vedtakets lovlighet

Etter departementets vurdering har saken et avgjørelsesgrunnlag som inneholder relevant og nødvendig informasjon om hvilke konsekvenser den nye skolestrukturen vil ha for ungdom i fylket og hva som er ungdommens synspunkter i saken. Den avveiningen som er gjort av ulike, dels motstridende hensyn, ligger innenfor fylkeskommunens handlingsrom og frie skjønn. Det har ikke blitt anført, men departementet påpeker for ordens skyld at det ikke er noe som tyder på at fylkeskommunen har lagt vekt på utenforliggende hensyn, at vedtaket er vilkårlig, uforholdsmessig, sterkt urimelig eller fører til usaklig forskjellsbehandling.

Etter dette er departementets vurdering at det ikke hefter feil ved fylkestinget Innlandets vedtak 66/2024. Vedtaket om skolestruktur for skoleåret 2025/2026 har et lovlig innhold.

Departementets vedtak

Kunnskapsdepartementets lovlighetskontroll har ikke avdekket feil ved fylkestingets vedtak av 23. oktober 2024. Det betyr at fylkestingets vedtak blir stående.

Departementets vedtak er endelig og kan ikke påklages.

Med hilsen

Lilly Sofie Ottesen (e.f.)
avdelingsdirektør

Maria Elisabeth Vågsvær
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer